

א

ואבוא על סדר דצריך, ראשונה כחצת דלכאורה היה מקום לדון צנידון דידן לאסור מחמת שלשה איסורים שונים, או משום ודבר דבר, או משום ממלא חפצך, או משום איסור הכנה משבת לחול, ומ"מ העלית בפשיטות דמשום ודבר דבר בודאי דליכא צנידון דידן שום חשש איסור, שהרי כל עיקר האיסור של ודבר דבר אינו אלא דבר שאסור לעשותו בשבת, אז הוא דבר שאסור לאמרו בשבת כמבואר בשו"ע (שם ריש סי' ש"ז) וצדדרי האחרונים (שם) ויעו"ע (סע"ה שם), וא"כ פשוט לפי"ז דחמירת ותן על ומטר בשבת, שאין צוה שום דברא מדבר שאסור לעשותו בשבת, ליכא צוה שום איסור מחמת האיסור של ודבר דבר, וגם לו יהא שהוא דיבור האסור בשבת, יש להקל צוה מחמת שהוא לצורך מלאכה שלא ישכח לאמרו בחפלתו, לדעת הפוסקים דכל לדבר מלאכה שרי כמבואר צדדרי האחרונים (שם).

אלא דאכתי יש לדון אם יש לאסור משום ממלא חפצך, או משום איסור הכנה משבת לחול, והבאת צוה מה ששמעת ממני להוכיח האיסור צוה עפ"י דברי המנחת שבת (סי' ק"ל סק"ט) שכתב בשם הפמ"ג (ח"א שם סק"א) דלישן בשבת כדי לכתוב ספר תורה בחול אסור, ועוד הביא (שם) בשם שו"ת הרדב"ז דאסור לקרות בספר בשבת, כדי להכיר מקום שצריך הגה"ה להגיה אותו למחר, והוסיף הוא ז"ל על זה דלפי"ז אפשר דה"ה אם צריך להשיב למחר בכתב איזה שאלה שנשאל, או אם הוא כותב חידושי הלכות, ומעיין בשבת כמה שיטתך לכתוב למחר אפשר ג"כ דאסור, ולכאורה הוא כש"כ משינה שאסור הפמ"ג אם הוא כדי שיוכל לכתוב בחול, ונשאר צוה צ"ע למעשה יעו"ע, ועפ"י"ז חמרת דחמירת ותן על ומטר בשבת, כדי שיהא רגיל בפיו ולא יטעה בחפלת שמונה עשרה, בודאי אינו עדיף מלעיין בשבת כמה שיטתך לכתוב למחר, ומשינה בשבת כדי שיוכל להיות ער צמולאי שבת.

והנה אף דלפי הלכת הדברים כפשוטן, כמו שהבינים המנחת שבת, דשינה בשבת כדי שיוכל להיות ער צמולאי שבת אסור, ולפי מה שהוסיף הוא ז"ל עוד צוה דלעיין בשבת בספרים כדי לצר איזה הלכה או חידוש שיטתך לכתוב למחר גם כן אסור, בודאי נכון הדבר דניתן לומר ולדמות לנידון זה דהכי נמי חזרת ותן על ומטר בשבת כדי שיהיה רגיל על לשונו ולא יטעה אחר השבת ג"כ אסור, אמנם צעיקרן של דברים אלו שדית צוה נראה, כי כל עיקר הנחה זו דנקט המנחת שבת מקושי הכנה, כי כל עיקר הנחה זו דנקט המנחת שבת בפשיטות לפי הצנחו צדדרי הפמ"ג, דעלם השינה בשבת לצורך חול אסור, לא נראה כן מדברי הפוסקים להמעיין צדדריהם, אלא הדוקא על החמירה שהולך לישן לצורך הלילה הוא דשקלו וערי אי שרי או אסור, אבל על עולם השינה לא מצינו שום איסור צוה, וכמו שיבאר לפנינו בס"ד.

ב

הנה מקומו של הדברים של השינה בשבת הוא מדברי הספר חסידים (סי' רס"ו), וז"ל בשבת לא יאמר אדם נישן כדי

ראשי אלפי ישראל שישקדו על תקנת בני ישראל, ומן השמים יעזרוהו שיזכה לעמוד בפרץ ולגדור גדר וזכות הרבים יהיה תלוי בידו, והשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו יגדור פרצת עמו בני ישראל הקדושים, ויערה עלינו רוח טהרה ממרום וישלח לנו את משיחו בבגו"צ בב"א.

מנאי ידידו דו"ש בלוג"ח

מאיר בראנדסדארפער

הנה דברי ידיד נפשי הגאון הגדול מהר"ם שליט"א דומ"ץ ברורים המה, והדבר פשוט שמחיצה שלא געשית כהלכה אסור להכנס להתפלל שם, והחוב מוטל על ראשי העדה לתקן הפירצה בהקדם, ואברכו כי בעזרת השם כאשר יגיד להחמון דע"ת והלכה ברורה, בודאי יהי דבריו נשמעים וכן יה"ר.

המחכה לישועת ד' הקרובה

יצחק יעקב ווייס

רב ואב"ד פעה"ק ת"ו

סימן י

בס"ד. פעה"ק ירושלם ת"ו. יום ב' לס' ותחי רוח יעקב אביהם ד' טבת תש"ן לפ"ק.

שפעת שלומים ישפץ ממרומים כטל וכרביבים,

למע"כ יד"ג האברך המצויין מו"מ בתו"ש חו"ב טובא מורג חרוץ בעל פיפיות בנש"ק שלהיו"ח פאמ"ק, כש"ת מו"ה נפתלי צבי ראטטענבערג שליט"א, חדב"ב עט"ר מרן הגה"צ כ"ק אדמו"ר שליט"א מתו"א.

אחדשה"ט הנני בזה על דבר השאלה הנשאלת בביהמ"ד, בחל להיות זו חשון במוצאי שב"ק כמו שהיה בשתא דנא, שהוא הזמן התחלת שאלת מטר בברכת השנים כאן בארץ ישראל כמבואר בשו"ע או"ח (סי' קי"ז סע"א), האם מותר בימים שב"ק לפני זה, לומר צ' פעמים ברכת השנים עד אחר חיבת ותן טל ומטר, כדי שאם לא יהיה זכר לו אם אמרו לא יצטרך לחזור ולהתפלל, כמבואר בשו"ע (שם סי' קי"ד סע"ט) לגבי הזכרת טל וגשם בברכת מחיה המתים, ויעו"ש במשנה ברורה (ס"ק מ' מ"א), אם יש לחוש בזה משום איסור הכנה משבת לחול או לא.

והנה מע"כ האריך ושקול וערי עוצא צדדרי איסור הכנה משבת לחול, וצאת לידי מסקנא דחמירת ותן על ומטר בשבת כדי שיהא שגור צפיו, וכן לחזור על הטעמים והנגינות של מגילת אסתר בשבת, כדי שיהיה בקי בהם צומן חיוב קריאת המגילה, צליל פורים שחל צמולאי שבת, או צאמלע השצוע, אינו צגדר הכנה, אמנם כן לצבי לא כן ידמה, דאף דנגופן של הדברים צביאור דברי הפוסקים צוה נראה דצריך נכונים, מ"מ להלכה למעשה לגבי נידון דידן, וכן לחזור על הטעמים והנגינות של מגילת אסתר בשבת לצורך הלילה, ולע"ד שיש צוה איסור הכנה משבת לחול וכמו שיבאר לפנינו בס"ד, וצוה החלי בעזה"ת.